

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ!

ZIŅOJUMS PAR DIVPUSĒJĀ UN TRĪSPUSĒJĀ SOCIĀLĀ DIALOGA ATTĪSTĪBU VIDZEMES REĢIONĀ

2013.gada I pusgads

Ziņojumu sagatavoja:
Latvijas Darba devēju konfederācijas
Reģionālās attīstības un sociālā dialoga koordinatore
Vidzemes reģionā
Andrejs Bušenko

Šis materiāls ir veidots ar Eiropas Sociālā fonda un Latvijas valsts finansiālu atbalstu projekta „LDDK administratīvās kapacitātes stiprināšana reģionos” (id.Nr.1DP/1.5.2.2.1./08/IPIA/SIF/002/02) ietvaros. 85% no projekta finansē Eiropas Savienība ar Eiropas Sociālā fonda starpniecību un 15% Latvijas valsts ar Sabiedrības integrācijas fonda starpniecību.

Cēsis, 2013.gada jūlijā

© Latvijas Darba devēju konfederācija

Saturs

SAĪSINĀJUMI/ APZĪMĒJUMI.....	3
IEVADS	4
VIDZEMES PLĀNOŠANAS REĢIONS – VIETA SOCIĀLĀ DIALOGA ATTĪSTĪBAI	5
ESOŠĀS SITUĀCIJAS ANALĪZE.....	12
PAVEIKTAIS SOCIĀLĀ DIALOGA JOMĀ.....	17
VIDZEMES PLĀNOŠANAS REĢIONA SVID ANALĪZE	25
SECINĀJUMI UN IETEIKUMI	26
UZDEVUMI PRIORITĀŠU SASNIEGŠANAI 2013.GADA OTRAJAM PUSGADAM:	27

Saīsinājumi/ apzīmējumi

a/s	Akciju sabiedrība
DDO	Darba devēju organizācija
EM	Ekonomikas ministrija
ES	Eiropas Savienība
EU	European Union
FM	Finanšu ministrija
LAD	Lauku atbalsta dienests
LDDK	Latvijas Darba devēju konfederācija
LEEDER	mērķtiecīgas un savstarpēji koordinētas aktivitātes lauku attīstībai, kuras rosina sabiedrību meklēt jaunus risinājumus esošajām lauku problēmām.
Ls	Lati
NVO	Nevalstiskā organizācija
Raj	Rajons
UR	Uzņēmumu reģistrs
VPR	Vidzemes plānošanas reģions
VUIC	Vidzemes uzņēmējdarbības un inovāciju centrs

levads

Vispārīgs Vidzemes plānošanas reģiona raksturojums

Teritorija 15,2 tūkst.km², 24 % no Latvijas teritorijas

Republikas nozīmes pilsēta Valmiera

Lielākās pilsētas Cēsis, Alūksne, Gulbene, Madona, Valka, Smiltene

Iedzīvotāju skaits 218864 (uz 2013. gada sākumu)

Laukos dzīvo 58%

Apdzīvotības blīvums uz km² 13.7

Iedzīvotāji darbības vecumā 65,7%

Nodarbinātības līmenis 55 %

Bezdarba līmenis 12,5% (uz 2013. gada aprīli)

Atalgojuma līmenis 380 Ls (vidējais Bruto)

Iedzīvotāju etniskais sastāvs 84,7% latvieši, 10,3% krievi, 5% pārējās tautības

AVOTS: CSB

Uzņēmējdarbība reģionā koncentrējusies nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centros un to tuvākā apkārtnē. Vislielākais rūpniecības nozares uzņēmumu īpatsvars izvietojies teritorijā ap Valmieru, Cēsīm un Smiltēni, kura aizņem aptuveni 12% no Vidzemes reģiona teritorijas un tajā dzīvo aptuveni 100 tūkstoši iedzīvotāji jeb 42% no reģiona iedzīvotājiem. Šajā teritorijā atrodas 59% no reģionā esošajām darba vietām rūpniecībā, tai ir salīdzinoši labi attīstīta transporta infrastruktūra – autoceļi, dzelzceļš, teritorijā plaši pieejams gāzes sadales tīkls.

Vidzemes reģiona teritoriju šķērso vairāki nozīmīgi starptautiskie transporta koridori, nodrošinot Vidzemei tiešus sakarus ar vairākiem reģionu centriem kaimiņu valstīs: Tartu un Tallinu Igaunijā un Pleskavu, Novgorodu un Sanktpēterburgu Krievijā.

Reģionā sāk attīstīties netradicionāli tūrisma piedāvājumi – sporta tūrisms, kas saistās ar starptautiskām sacensībām, gastronomiskais tūrisms, konferenču tūrisms, ekotūrisms, jo tam ir un vēl tiek veidota atbilstoša infrastruktūra. Par potenciālu ar lielu iespēju piesaistīt tūristus no ārzemēm visos gada laikos tiek uzskatīts medību tūrisms. Tūrisma infrastruktūras un pakalpojumu attīstībā Vidzemes reģionam ir ļoti plašas iespējas sadarboties ar Rīgas un Latgales reģioniem, veidojot kompleksu tūrisma piedāvājumu. (VPR vides pārskats).

Vidzemes plānošanas reģions – vieta sociālā dialoga attīstībai

Vidzemes plānošanas reģions likuma izpratnē sastāv no 26 teritoriālām vienībām, kas pēc būtības ir ļoti atšķirīgas. Šobrīd, kad vairs nepastāv rajonu iedalījums, novadu atšķirības ir vēl būtiskākās, jo statistiski pētot, novadi, kas veidojušies ap lielajām pilsētām, ievērojami rādītājos pārsteidz novadus, kas izveidojušies apvienojoties vairākiem pagastiem. Joprojām Vidzemē ir izteikti 2 lielās pilsētas Valmiera un Cēsis, kur arī koncentrējās lielākā daļa uzņēmējdarbības. Uzņēmējdarbības vidi šajās pilsētās labvēlīgu padara arī to salīdzinoši tuvais atstatums un laba satiksmes infrastruktūra, kā arī nelielais attālums līdz Rīgai. Pateicoties lielajam uzņēmumu skaitam un to attīstībai, tieši šajos „reģiona centros” ir visvairāk izteikta uzņēmēju, arodbiedrību un pašvaldību aktivitāte, kas noved pie sociālā dialoga veidošanās.

Šobrīd Vi

dzemes plānošanas reģionu veido 26 teritoriālas vienības, atbilstoši arī pašvaldības, kas turpmāk izklāstītas:

Vidzemes plānošanas reģiona pašvaldību teritoriālais izvietojums

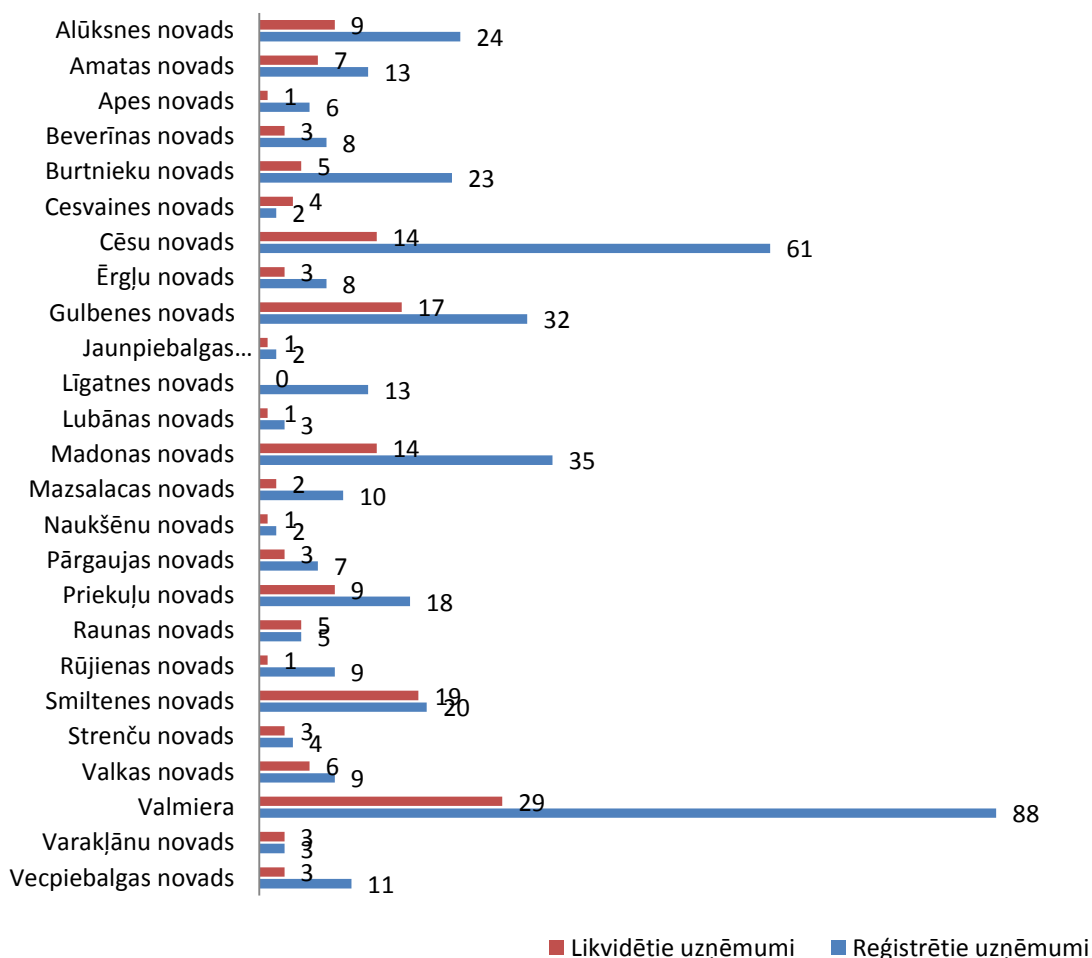
Valmiera; Alūksnes novads; Amatas novads; Apes novads; Beverīnas novads; Burtiņu novads; Cēsu novads; Cesvaines novads; Ērgļu novads; Gulbenes novads; Jaunpiebalgas novads, Līvānu novads; Lubānu novads; Madonniešu novads; Mazsalacas novads; Naukšēnu novads; Pārgaujas novads; Priekule novads; Raunas novads; Rūjienas novads; Smiltenes novads; Strenču novads; Valkas novads; Valmieras novads; Varakļānu novads; Vecpiebalgas novads;

Sociālā dialoga iezīmes vērojamas arī bijušo rajonu centros tādos kā Valka, Alūksne, Gulbene, Madona, kur arī darbojas uzņēmēju klubi un uzņēmēji mēģina veidot savstarpēju dialogu un atbalstu pašvaldībā.

Sociālais dialogs starp darba devējiem, valsti un arodbiedrībām ir demokrātiskas valsts uzbūves iezīme. Sociālais dialogs ir interešu līdzsvarošanas modelis, kas nodrošina sociālo stabilitāti, tas ir konsultāciju mehānisms, kurā piedalās valdība, darba devēji un arodbiedrības.

Pēc CSP datiem Vidzemes plānošanas reģionā uz 2013. gada 30. jūniju bija reģistrēti 17724 uzņēmumi (ekonomiski aktīvās vienības), un 218864 iedzīvotāji, no kuriem 98800 ir ekonomiski aktīvie, kas nozīmē, ka vidēji uz vienu uzņēmumu Vidzemes reģionā ir 5.57

ekonomiski aktīvie iedzīvotāji. Te gan jāņem vērā, ka liela daļa uzņēmumu ir reģistrēti, bet neveic ekonomiski aktīvu darbību, savukārt ir daudz uzņēmumu, kur ir nodarbināti tikai 1-3 darbinieki.

AVOTS: LURSOFT (https://www.lursoft.lv/lursoft_statistika/?&id=210)

Reģistrēto un likvidēto uzņēmumu skaits Vidzemes plānošanas reģiona novados 2013. gadā

Kopumā Vidzemes plānošanas reģionā 2013. gadā nodibināti 416 jauni uzņēmumi, bet likvidēti 163 uzņēmumi. Respektīvi, vērojama pozitīva tendence, kad no jauna reģistrēto uzņēmumu skaits ir ievērojami lielāks (aptuveni divas ar pusi reizes) kā likvidēto. No Vidzemes reģiona 25 administratīvajām teritorijām, lielākajā vairumā – 22 – reģistrēto uzņēmumu skaits pārsniedz likvidēto skaitu. Visvairāk likvidēto uzņēmumu ir Smiltenes novadā un Valmieras pilsētā, attiecīgi 19 un 29 uzņēmumi. Savukārt visvairāk jauni uzņēmumi dibināti tieši abās lielajās Vidzemes pilsētās. Ļoti reti vērojama tendence, kad kādā no novadiem likvidēto uzņēmumu būtu vairāk nekā reģistrēto, respektīvi, tāds ir tikai Cesvaines novada gadījums, kurā likvidētie (4) uzņēmumi pārsniedz reģistrēto (2) skaitu. Svarīgi atzīmēt Līgatnes novada piemēru, kurā iepretim 13 reģistrētajiem uzņēmumiem nav neviena likvidētā. Savukārt Varakļānu un Raunas novadā likvidēto un reģistrēto uzņēmumu skaits ir vienlīdzīgs.

Uzņēmumu reģistrētais pamatkapitāls Vidzemes plānošanas reģionā uz 2013. gada 30. jūniju, sadalījumā pa vēsturiskajiem rajoniem.

Rajons	Pamatkapitāls
Cēsu	132`550`783,20
Valmieras	84`934`105,55
Madonas	26`140`596,00
Valkas	23`251`994,10
Alūksnes	8`796`108,00
Gulbenes	9`818`746,00
KOPĀ:	285`492`332,85

AVOTS: LURSOFT (https://www.lursoft.lv/lursoft_statistika/?&id=54)

Visvairāk reģistrētā uzņēmumu pamatkapitāla ir novados, kas atrodas vēsturiskā Cēsu rajona teritorijā, kur reģistrēts pamatkapitāls vairāk kā 132 milj. LVL. Ievērojams pamatkapitāls uzņēmumos reģistrēts arī Valmieras vēsturiskā rajona teritorijā, vairāk kā 84 milj. LVL, pārējiem rajoniem šīs rādītājs ir krietni zemāks, tādejādi teritorijas nespēj konkurēt ar reģiona lielākajām pilsētām. Kopā visā Vidzemes reģionā uzņēmumi reģistrējuši vairāk kā 285 milj. Ls lielu pamatkapitālu.

Raksturojot novada ekonomisko situāciju lietderīgi apskatīt Vidzemes plānošanas reģiona novadu lielākos uzņēmējus un uzņēmumus, kas novadā visstraujāk attīstījušies.

Reģistrēto uzņēmumu skaits Vidzemes plānošanas reģiona novados un katra novada lielākais uzņēmums pēc apgrozījuma uz 2013. gada 30. jūniju.

NR	Novads	Reģ (aktīvo) uzņēmumu skaits	Lielākais uzņēmums	Uzņēmuma apgrozījums
1	Alūksnes	1494	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "ALTA S"	4,016,223.00
2	Amatas	674	SIA "EKJU"	3,964,394.00
3	Apes	323	SIA "APIŅI"	2,859,677.00
4	Beverīnas	344	Akciju sabiedrība "TRIKĀTAS SIERS"	2,935,713.00
5	Burtnieku	845	SIA "LĪGA-Z"	2,127,171.00
6	Cesvaines	189	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "OZOLS LG"	668,156.00
7	Cēsu	1752	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Agerona"	23,300,967.00
8	Ērgļu	228	SIA "AIBI"	4,378,019.00
9	Gulbenes	1329	SIA "GRANTIŅI 1"	7,605,415.00
10	Jaunpiebalgas	227	SIA "PIEBALGAS ALUS"	2,099,693.00
11	Kocēnu	692	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "SILVIKO"	4,027,306.00
12	Līgatnes	229	Cēsu rajona Mores pagasta zemnieku saimniecība "ZEMZARI"	1,868,469.00
13	Lubānas	121	Latvijas-Vācijas kopuzņēmums "HOLZWERKE LUBĀNA", SIA	3,406,658.00
14	Madonas	2042	Lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvā sabiedrība "BARKAVAS ARODI"	7,356,907.00
15	Mazsalacas	291	Lauksaimniecības kooperatīvā sabiedrība "LAUKSALACA"	1,257,524.00
16	Naukšēnu	208	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Skanlat Būve"	1,823,595.00
17	Pārgaujas	526	Piensaimnieku kooperatīvā sabiedrība "STRAUPE"	3,776,322.00
18	Priekulju	792	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "STAĻI"	9,639,373.00
19	Raunas	511	Cēsu rajona Raunas pagasta zemnieku saimniecība "KLIĢENI"	1,154,172.00

20	Rūjienas	375	SIA "Rūjienas saldējums"	1,908,840.00
21	Smiltenes	1089	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "8 CBR"	19,465,461.00
22	Strenču	195	Akciju sabiedrība "Seda"	3,804,361.00
23	Valkas	630	SIA "TĪNE"	5,745,911.00
24	Valmiera	1960	Akciju sabiedrība "VALMIERAS STIKLA ŠĶIEDRA"	49,907,073.00
25	Varakļānu	206	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Pārtikas veikalu grupa"	1,406,384.00
26	Vecpiebalgas	452	SIA "TOTO"	1,601,524.00

Avots: LURSOFT (https://www.lursoft.lv/lursoft_statistika/?id=515)

*tā kā akciju sabiedrības gada pārskatu var iesniegt līdz 31. jūlijam, dati par tām vēl nav pieejami. Uz doto brīdi arī a/s „Stora Enso Latvija”, nav iesniegusi gada pārskatu. Uzņēmums 2011. gadā bija līderis pēc apgrozījuma Vidzemē. Viennozīmīgi tas ir arī lielākais uzņēmums Smiltenes novadā, vai tas būs arī lielākais Vidzemē pēc jaunākajiem datiem grūti spriest, jo gan a/s „Stora Enso Latvija” gan A/S Valmieras stikla šķiedra apgrozījuma rādītāji ir ļoti līdzīgi, bet vienlaikus tie ir ievērojami augstāki kā jebkuram citam Vidzemes plānošanas reģionā reģistrētam uzņēmumam.

Iekrāsotās pozīcijas atbilst raksturojumam, kur pusgada laikā notikušas būtiskas izmaiņas – pirmo vietu konkrētā novadā ieņēmis cits uzņēmums un tā apgrozījums ir lielāks. Amatas novadā par līderi jau ilglaicīgi var dēvēt SIA „EKJU”, kas nodarbojas ar mājas un dārza koka mēbeļu izgatavošanu, kā arī iekārto spēļu laukumu. Burtnieku novadā ievērojami darbību attīsta SIA „Līga Z”, kas nodarbojas automašīnu servisa pakalpojumiem, auto rezerves daļu un lietotu automašīnu tirgošanu. Pēc pašreizējiem datiem Cēsu novadā lielākais apgrozījums ir uzņēmumam SIA „Agerona”, jāņem vērā fakts ka a/s Cēsu Alus, vēl nav sniedzis datus par savu apgrozījumu, kas 2011. gadā bija lielāks nekā SIA „Agerona”. Līdz ar to ļoti iespējams, ka Cēsu novadā uzņēmums ar lielāko apgrozījumu būs a/s Cēsu Alus. Vēl jāpiemin arī fakts, ka SIA „Agerona”, lai gan ir reģistrēts Cēsīs, visu savu darbību veic Zemgales reģionā. Pēc pašreizējiem datiem Smiltenes novadā kā līderis izvirzījies SIA „8 CBR”, kas ir viena no vecākajām un lielākajām ceļu un tiltu būves kompānijām Latvijā ar ne tik lielu, bet tomēr ievērojamu apgrozījumu, kurš pārsniedz jebkura cita Smiltenes uzņēmuma apgrozījumu – vairāk kā 19 milj LVL, kaut gan te, kā tika minēts, jāņem vērā fakts ka a/s „Stora Enso Latvija” nav iesniegusi vēl datus par savu apgrozījumu, bet jau tagad ir skaidrs, ka tā vismaz 2 reizes apsteigs SIA „8 CBR” apgrozījuma ziņā. A/S „Valmieras stikla šķiedra” ir izteikts līderis Vidzemes plānošanas reģiona uzņēmumu starpā jau ilgāku laiku un tā apgrozījums šobrīd pārsniedz 49 milj.latu.

Analizējot pieejamo statistiku, iezīmējas tendence, kad uzņēmumi, kuri vairs neatrodas pirmajā vietā un nav lielākie uzņēmumi novadā pēc apgrozījuma, visbiežāk nav atrodami pat pirmajās 3 vietās. Respektīvi, visbiežāk uzņēmumu, kuri tiek apsteigti, apgrozījums ir ievērojami mazinājies. Vēl vērojama sakarība, ka pirms pus gada kā uzņēmumi ar lielāko apgrozījumu dominēja kokapstrādes firmas, taču šobrīd šī tendence ir dažādojusies. Vidzemes plānošanas reģiona novados lielākie uzņēmumi pēc apgrozījuma ir saistīti ar lauksaimniecību (SIA „Agerona”, LKS „Lauksalaca”), alus ražošanu un vairumtirdzniecību (SIA „Piebalgas alus” a/s „Cēsu alus”), piena pārstrādi (PKS „Straupe”, SIA „Rūjienas saldējums”) un vēl citām nozarēm.

Apskatos apkopotos datus redzams, ka nebūt vispazīstamākie uzņēmumi atrodas šajā sarakstā, kā arī ievēribas cienīgs ir fakts, ka daudzi mazajos novados reģistrētie uzņēmumi pēc saviem rādītājiem apsteidz lielo novadu uzņēmumus. Jāatzīmē fakts, ka tikai vienā novadā lielākā uzņēmuma apgrozījums nepārsniedz 1 milj. latu. Atsevišķos novados reģistrētā lielākā uzņēmuma apgrozījums pat pārsniedz 10 milj. latu. Jāpiebilst,

ka tabulā parādīts tikai katra novada viens lielākais uzņēmums, taču vairākos novados vairāki uzņēmumi pārsniedz kāda cita novada lielāko uzņēmumu pēc apgrozījuma.

Uzņēmumi, kas katrā novadā visvairāk palielinājuši savu apgrozījumu 2012. gadā, Vidzemes plānošanas reģiona novados

(2013. gada dati būs pieejami tikai pēc uzņēmumu gada pārskatu iesniegšanas un informācijas apkopošanas)

	Novads	Uzņēmums, kas visstraujāk attīstījies	Apgrozījuma pieaugums
1	Alūksnes	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "MEŽUSILI"	6,31 x
2	Amatas	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "KATRĪNKOKS"	2,07 x
3	Apes	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "GRŪBE-HIDRO"	40%
4	Beverīnas	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "FOX FAMILY"	2.11 x
5	Burtnieku	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Plastik"	4.39 x
6	Cesvaines	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "BRUTUSS"	40%
7	Cēsu	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "SP"	2,88 x
8	Ērgļu		
9	Gulbenes	Gulbenes rajona Litenes pagasta G. Cigļa zemnieku saimniecība "SOPUĻI"	89%
10	Jaunpiebalgas	"MERVINS" SIA	57%
11	Kocēnu	SIA "JAUNSARMAS"	5,30 x
12	Līgatnes	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "ATP LĪGATNE"	33%
13	Lubānas	Indrānu pagasta zemnieku saimniecība "BĻODĀRI"	13%
14	Madonas	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "JASI M"	4.35 x
15	Mazsalacas	"MEG AUTO" SIA	3,36 x
16	Naukšēnu	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Skanlat Būve"	55%
17	Pārgaujas	SIA "LAKI TRANS"	91%
18	Priekuļu	"MINI TRAKTORS" SIA	2,32 x
19	Raunas	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "PAVASARS"	97%
20	Rūjienas	Valmieras rajona Lodes pagasta zemnieku saimniecība "PESTAS"	68%
21	Smiltenes	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Precision Farming"	3,07 x
22	Strenču	Valkas rajona Plāņu pagasta zemnieku saimniecība "DAIBES"	72%
23	Valkas	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Valkas Namsaimnieks"	3.04 x
24	Valmiera	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Stingers Valmiera"	10.88 x
25	Varakļānu	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Lauce"	2,26 x
26	Vecpiebalgas	"LB MELIO" SIA	2,55 x

Avots: LURSOFT (https://www.lursoft.lv/lursoft_statistika/?&id=515)

Salīdzinot novadu lielākos uzņēmumus pēc to apgrozījuma ar uzņēmumiem, kas visvairāk palielinājuši savu apgrozījumu, vērojamas atšķirības. Lielākoties uzņēmumi, kas visstraujāk attīstās nav tie paši, kuri jau ir sasnieguši novada lielākā uzņēmuma pēc apgrozījuma titulu. Piemēram, AS „Valmieras stikla šķiedra” ar salīdzinoši milzīgo apgrozījumu nav vērtējams kā visstraujāk attīstošais uzņēmums, tas ir jau nostiprinājies, jo kā pilsētas lielākais uzņēmums pēc apgrozījuma ir jau ilgāku laiku. AS „Valmieras stikla šķiedra” apsteidz SIA „Stingers Valmiera”, kuri savu apgrozījumu 2012.gadā palielinājuši vairāk kā 10 reizes. Līdzīgi ir ne tikai lielo summu apgrozītājiem SIA „Agerona”, kuru attīstībā apsteidz SIA „SP”, SIA „8CBR”, par kuru straujāk attīstījies SIA „Precision Farming”, bet arī pārējo novadu uzņēmumu starpā. Vienīgais izņēmums ir SIA „Skanlat Būve”, kurš ir gan Naukšēnu novada lielākais uzņēmums pēc apgrozījuma un ir arī visstraujāk attīstījies, palielinot savu apgrozījumu.

Var secināt, ka uzņēmumu starpā konkurence pastāv, tie ir orientēti uz attīstību un situācija nav viennozīmīga – nākamajā pusgadā uzņēmumu izkārtojums var mainīties.

Vidzemes reģionā, tāpat kā citviet Latvijā, darbu turpina biznesa un inovāciju inkubatori, kuru mērķis atbalstīt mikro, mazos un vidējos uzņēmumus. Uzņēmējdarbības infrastruktūras attīstības pasākumi tiek īstenoti ar nolūku piedāvāt iespējas jauniem uzņēmējiem iepazīties ar uzņēmējdarbības vidi, tās iespējām un darbības likumsakarībām, kā arī palīdzēt uzsākt patstāvīgu darbību uz atvieglotiem noteikumiem, saņemot konsultācijas biznesa uzsākšanā, mārketingā, grāmatvedībā, papildus finanšu līdzekļu piesaistē, izstrādājumu patentēšanā, iekārtu izmantošanā un citos uzņēmējdarbībai nozīmīgos jautājumos. Biznesa inkubatori jaunajiem komersantiem nodrošina infrastruktūras un konsultācijas pakalpojumus. Iestājoties biznesa inkubatorā, katram uzņēmējam tiek noteikta atbalsta intensitāte, jeb atlaides lielums par saņemtajiem pakalpojumiem un konsultācijām.

Vidzemes reģionā darbojas divi **biznesa inkubatori** – Valmierā (ar filiāli Gulbenē, bet līdz šim nav uzsākta filiāles veidošana un attīstīšana Valkā) un Cēsīs (ar filiāli Madonā, un virtuālo inkubatoru Alūksnē) Šobrīd nevar komentēt šo situāciju – bet fakts kā tāds, ka gan Valkā, gan Alūksnē arī uzņēmēju biedrības nav aktīvas un pašlaik, neskatoties uz LDDK mēģinājumiem aktivizēt DDO darbību, pašvaldību un uzņēmēju sadarbību – tieši Valkā un Alūksnē nenotiek regulāras, uz sadarbību vērsts dialogs, kas varētu finalizēties un rezultēties ar divpusēju sadarbības līgumu vai noslēgtās vienošanās par savstarpējo sadarbību. Iedziļinoties informācijā par bijušā **Valkas** rajona teritorijas uzņēmēju organizāciju darbībā un sadarbībā ar pašvaldībām, izsenis aktīvāki bijuši **Smiltenes** pilsētas (tagad novada) uzņēmēji, kuri apvienojušies 2 DDO – tie, kuri nodarbojas ar nelauksaimniecisko uzņēmējdarbību un tie, kuri nodarbojas ar lauksaimniecību. Abas DDO pirmkārt sadarbojas savstarpēji, kā arī reizi gadā ir iedibinājuši tradīciju tikties pirms gada noslēguma ar pašvaldību par aktuālajiem jautājumiem – parasti pašvaldība informē par norisēm, kuras notiek pašvaldībā – plānotajiem projektiem, to finansējumu, plānotajiem darbiem un ierobežojumiem, ar kuriem var nākties saskarties uzņēmējiem. Sadarbība šādā formā notiek jau vairākus gadus un neskatoties uz LDDK centieniem oficiāli apstiprināt šo sadarbību ar trīspusēju līgumu, tas nerod atsaucību tieši uzņēmēju vidū, jo Smiltenes novadā nav „trešā partnera” – arodbiedrību, līdz ar to varam plānot tikai divpusējas sadarbības „oficializēšanu”, no uzņēmēju puses arī jūtams pret spiediens veidot dialogu ar arodbiedrību. Iedziļinoties informācijā par bijušā Alūksnes rajona teritorijas uzņēmēju organizācijas – Alūksnes tautsaimnieku apvienības „ALTA” darbību un sadarbību ar pašvaldību, nākas secināt, ka laika periodā no 2005.gada – ļoti aktīvi „ALTA” sadarbībā ar toreizējo Alūksnes rajona padomi un Alūksnes pilsētas domi veidoja uzņēmēju dienas, labāko darba devēju godināšanas pasākumus katru gadu (kas pavēra iespējas ikkatram uzņēmējam piedalīties un ik gadu redzot pārējo uzņēmēju sniegumu, attīstīt uzņēmējdarbību). Taču veidojoties bijušā Alūksnes rajona teritorijā diviem novadiem – Apes un Alūksnes izveidojās situācija, ka novadi savstarpēji nevarēja vienoties par šo tradīciju turpināšanu, un arī paši uzņēmēji sāka dalīties – „apeniešos” un „alūksniešos”, kas neveicināja ne ALTAs darbību, ne arī veicināja sadarbību ar pašvaldībām. 2010.gadā Apes novada dome nolēma organizēt regulāras ceturkšņa tikšanās ar sava novada uzņēmējiem, uz kurām tiek aicināti 2 reiz gadā arī LDDK pārstāvji ar aktuālo informāciju. Tomēr Apes novads līdz šim nav izveidojis uzņēmēju konsultatīvo padomi, jo uzskata, ka pašlaik sadarbība labi notiek balstoties uz pašvaldības uzaicinājumu pamata un uzņēmēji šiem uzaicinājumiem atsaucas. Apes novads jau 2 reiz ir noorganizējis labāko Apes novada uzņēmēju godināšanas balli, kas ir patīkams neformāls pasākums ikdienā un tiek plaši apmeklēts.

Valmieras biznesa un inovāciju inkubatorā darbojas vairāk kā 40 uzņēmumi, no tiem daži strādā Gulbenes filiālē. Inkubators sniedz arī virtuālās inkubācijas pakalpojumus Valkā. Uzņēmumi pārstāv dažādas nozares, tajā skaitā enerģētiku, būv projektēšanu un

būvniecību, mašīnbūvi, informāciju tehnoloģijas, tūrisma nozari, kosmētikas līdzekļu ražošanu, pārtikas rūpniecību, biokurināmā ražošanu un citas.

Cēsu biznesa inkubators "Magnus" darbojas 62 komersanti, no kuriem 10 raduši vietu Cēsu biznesa inkubatora filiālē Madonā un 1 Alūksnē. Šajā inkubatorā darbojošies uzņēmumi galvenokārt pārstāv konsultāciju, informācijas un komunikāciju tehnoloģijas, pakalpojumu, enerģētikas, medicīnas un ražošanas nozares.

Cēsu novadā darbojas **Vidzemes uzņēmējdarbības un inovāciju centrs (VUIC)**, kura sastāvā darbojas Informācijas, Demonstrēšanas un Apmācību nodaļas, savukārt tālākā perspektīvā tiks izveidota Tehnoloģiju nodaļa.

Vietējās pašvaldības ar valsts institūciju atbalstu veic mērķtiecīgus pasākumus esošās infrastruktūras paplašināšanas un modernizācijai, sekmējot reģiona uzņēmējdarbības vides konkurētspējas paaugstināšanos investīciju piesaistē, kuras sekmētu tehnoloģiju attīstību uzņēmumos, sekmējot inovatīvu preču ražošanas palielināšanu un pastāvīgi palielinot saražotās pievienotās vērtības apjomu ar reģionā pieejamajiem ekonomiskajiem resursiem.

Abi biznesa inkubatori labprāt sadarbojās ar LDDK, tajos ir norisinājušās konsultācijas uzņēmējiem, kā arī LDDK rīkotās apmācības. Valmieras biznesa inkubatora pārstāvji ļoti aktīvi sadarbojas ar LDDK dažādu ekonomisko jomu un uzņēmējdarbību saistošu jautājumu komentēšanā, kā arī sadarbībā ar LDDK līdzdarbojas katrā Valmieras uzņēmēju konsultatīvās padomes darbā gan ierosinot jautājums, gan sagatavojot uzņēmējiem un DDO nepieciešamo informāciju.

Līdz ar to varam apgalvot, ka visā Vidzemē ir uzņēmēji, kas ne tikai ir ieinteresēti veidot pozitīvu sociālo dialogu, bet arī ir potenciāli LDDK biedri.

Esošās situācijas analīze

Pēc Lursoft pētījuma informācijas kopumā Latvijā šā gada pirmajā pusē reģistrēti 9045 jauni komersanti, kas ir par 55 vairāk nekā pērn attiecīgajā periodā. Līdzīgi kā iepriekšējos gados - augstu popularitāti saglabās mazkapitāla sabiedrības ar ierobežotu atbildību (SIA). Kopumā gada pirmajos sešos mēnešos reģistrētas 5690 mazkapitāla SIA, kas ir tieši tikpat, cik pērn attiecīgajā periodā, no kurām 2788 uz reģistrācijas brīdi pamatkapitāls bija viens lats. Mazkapitāla SIA veidoja 65% no visiem šogad pirmajā pusgadā jaunreģistrētajiem komersantiem.

Pētījuma autori norāda, ka ir arī jaunreģistrēti komersanti, kuru pamatkapitāls ir vairāki tūkstoši vai pat miljoni latu. No šogad reģistrētajiem jaunajiem komersantiem vislielākais pamatkapitāls bija uzņēmumam «Mariner Finance Baltic» – 28,113 miljoni latu. Uzņēmuma pamatdarbības joma saistīta ar monetāro starpniecību un tā vienīgais kapitāldaļu turētājs ir Maltas «Mariner Capital Limited». Šis uzņēmums mums reģistrēts 28.februārī un tam jau ir 12 aktuālas komercķīlas.

«Lursoft» arī vēstī, ka šogad pirmajā pusgadā likvidēti 2106 komersanti, tostarp seši no likvidētajiem uzņēmumiem bija reģistrēti 2013.gadā

Pagājušā gada pirmajā pusgadā Latvijā reģistrēja 8695 jaunus komersantus, bet likvidēja 2042 (*BNS. 08.07.2013, publicēts, www.financenet.lv*)

Vidzemes plānošanas reģionā ir pašvaldības, kas nepiedāvā nekādus pasākumus uzņēmējdarbības atbalstīšanai un veicināšanai, un ir pašvaldības, kas tomēr cenšas iesaistīties dažādos pasākumos un veicināt sadarbību starp pašvaldību un uzņēmējiem. Tiek piemērotas nekustamā īpašuma nodokļu atlaides, nodrošinātas iespējas uzņēmējiem piekļūt Informācijas komunikāciju tehnoloģijas un iesaistīties dažādās apmācības programmās, piedāvātas bezmaksas reklamēšanās iespējas vietējos informatīvajos materiālos; dažās pašvaldībās darbojas attīstības speciālisti, kas palīdz uzņēmējiem noformēt projektu pieteikumus, un informē par dažādām finansējuma piesaistes iespējām.

Par Vidzemes uzņēmējdarbības centru var uzskatīt Valmieru, visplašākās iespējas veicināt un atbalstīt uzņēmējdarbību Valmieras novadā ir Valmieras pilsētai. To nosaka gan resursu, gan ģeogrāfiskais novietojums, gan aktīvā uzņēmējdarbības vide pilsētā, radot nepieciešamību pēc dažādiem atbalsta pasākumiem.

Valmieras bijušā rajona teritorijas mazpilsētas – Mazsalaca un Rūjiņa – izvēlējušās interesantu uzņēmējdarbības veicināšanas risinājumu. Tā kā abas mazpilsētas lielā mērā saista savu attīstību ar tūrismu un ārējo apmeklētāju piesaistīšanu, uzņēmējdarbības atbalsta institūcija ir apvienota ar tūrisma informācijas centru. Šo centru uzdevumos ietilpst arī dažāda veida atbalsta sniegšana jau pastāvošajiem uzņēmumiem un veikt mārketinga aktivitātes jaunu uzņēmēju piesaistei konkrētajai teritorijai.

Valmieras priekšrocības uzņēmējdarbības vides veicināšanā un jaunu uzņēmumu piesaistīšanā rada tas, ka tā ir lielākā Vidzemes reģiona pilsēta, kas parāda uzņēmējiem un potenciālajiem investoriem stabilas vietējās ekonomikas vides pastāvēšanu un ilgtspējīgas vides veicināšanu.

Analizējot vietējās ekonomiskās attīstības politikas veidošanu un īstenošanu Valmieras novada pašvaldībās, vērojami tādi ierobežojoši faktori, kā maza sabiedrības un privātā sektora ieinteresētības un līdzdalības pakāpe; ilgtermiņa attīstības plānošanas dokumenti tiek izstrādāti neparedzot konkrētas rīcības programmas mērķu sasniegšanai, uzsvars tiek

likts drīzāk uz īstermiņa, redzamu rezultātu sasniegšanu, vērojams darbības pēctecības trūkums, atkarība no ārējā finansējuma.

Valmierā arī darbojās reģiona lielākais uzņēmums A/S „Valmieras Stikla šķiedra”, kas ir vienīgais stikla šķiedras ražošanas un pārstrādes uzņēmumu Baltijā. „Valmieras stikla šķiedra” ir lielākais nodokļu maksātājs Vidzemē, pēdējā laikā ir īpaši intensīva darbinieku skaita un apgrozījuma pieauguma dinamika, uzņēmums nodarbinām jau vairāk nekā 830 darbiniekus. Tāpat, skatoties plašāk, tas ar savu uzņēmējdarbību un ražošanu sekmējam arī citu kompāniju attīstību reģionā un valstī, kas, protams, veicina jaunu darbavietu rašanos iedzīvotājiem. AS „Valmieras stikla šķiedra” ir svarīga savu darbinieku aizsardzība, tāpēc sakārtotai darba videi un darba drošībai tiek veltīta liela nozīme. Uzņēmuma kopīgums nodrošina visiem darbiniekiem sociālās garantijas papildus likumdošanā noteiktajām. Par uzņēmumu pozitīvi atsaucās arī Latvijas brīvo arodbiedrību savienība, kas uzskata ka uzņēmums ir darījis visu, lai līdz minimumam samazinātu darba vides riskus un nodrošinātu labus darba apstākļus darbiniekiem. Uz doto brīdi AS Valmieras stikla šķiedra valde nolēmusi slēgt pirkuma līgumu par Lielbritānijas uzņēmuma P-D Interglas Technologies Ltd iegādi, liecina paziņojums NASDAQ OMX Rīga. AS Valmieras stikla šķiedra aprīlī sasniegusi jaunu viena mēneša apgrozījuma rekordu, realizējot produkciju sešu miljonu latu apmērā. Šis ir jauns biznesa sasniegums uzņēmuma vēsturē, par 40% pārsniedzot iepriekšējā gada aprīļa mēneša rādītājus, kad produkcija tika pārdota par 4,3 miljoniem latu, skaidro uzņēmuma pārstāvji. Ņemot vērā tirgus attīstības tendences, kā arī uzņēmuma darbības rezultātus, AS Valmieras stikla šķiedras šā gada budžets un darbības plāns paredz, ka uzņēmuma apgrozījums šogad sasniegs 62,87 miljonus latu, bet tīrā peļņa - 5,17 miljonus latu. (*www.db.lv*)

Vēl Valmierā darbojās tādi lieli uzņēmumi kā A/S „Valmieras Piens”, kas nodarbina 227 cilvēkus un kura apgrozījums sasniedz gandrīz 25 miljonus latu, a/s „Valmieras piens” esošais kopīgums var kalpot pa paraugu citiem uzņēmumiem to atzinīgi uzsver brīvo arodbiedrības apvienība, darba devējs kopīgumā ir apmierinājis gandrīz visas arodbiedrības prasības. SIA „Valpro” kas nodarbina vairāk nekā 300 darbiniekus (apgrozījums gandrīz 7 milj. Ls) Valmieras VTU (nodarbina vairāk nekā 300 darbinieku), „SIA „Vidzemes slimnīca” kas nodarbina vairāk nekā 700 cilvēku un kuras pagrozījums pārsniedz 6 milj. Ls. Visos šajos uzņēmumos darbojas kopīgumi, lai gan uzņēmumi to īpaši nepublico un īpaši neuzsver. Valmieras pilsētas pašvaldība aktīvi darbojās pie infrastruktūras uzlabošanas pilsētā, pilsētā tiek atjaunotas ielas, ir izbūvēts jauns tilts un masveidā siltinātas dzīvojamās mājas.

Viennozīmīgi otrs lielākais uzņēmējdarbības centrs Vidzemē ir Cēsis, kas pēc savas būtības neko daudz neatpaliek no Valmieras.

Valmierā darbojas Valmieras Uzņēmēju konsultatīvā padome - aktīvu cilvēku grupa, kas pārstāv uzņēmēju intereses Valmieras pilsētā un darbojas uz nolikuma pamata, kā arī kalpo kā sabiedriskās domas veidošanas instruments. Padome tiek veidota pēc Valmieras pašvaldības un vietējo uzņēmēju iniciatīvas ar mērķi veicināt uzņēmējdarbības vides attīstību pilsētā. Pilsētā darbojas arī vairāki uzņēmēju klubi.

Vairums uzņēmēju uzskata, ka pašvaldībai un valstij ir jāattīsta vietējo uzņēmēju aizsardzības programmas, lai aizsargātu vietējos uzņēmumus. No ekonomiskās attīstības teorijas, Cēsu pilsētas domei jāturpina brīva un liberāla tirgus modeļa veidošana, kas paredz neierobežot ne starptautisku, ne nacionālu, ne arī vietēju uzņēmumu darbību, tādējādi konkurences apstākļos veicinot kompāniju izaugsmi un konkurētspēju nacionālā un globālā tirgū.

Viens no ievērojamākajiem uzņēmumiem Cēsīs, ir A/S “Cēsu Alus”, kas ražo alu un bezalkoholiskos dzērienus. 2001.gadā tika atklāta jauna ražotne, kurā ir investēti vairāki

miljoni latu. Uzņēmums ir strauji sācis atgūt savas kādreizējās pozīcijas Latvijas alus tirgū. Patlaban "Cēsu alū" strādā 220 darbinieki, no kuriem 84% nodarbināti uzņēmuma ražotnē Cēsīs un Vidzemes reģionā. Tā kā *Cēsu alus* ir viens no straujāk augošajiem uzņēmumiem pārtikas un dzērienu nozarē Latvijā, tad arī darbinieku skaita un apgrozījuma dinamika ir salīdzinoši intensīva; būtiski, ka attiecība starp kvalificēto darbaspēku un strādniekiem uzņēmumā ir līdzvērtīga 40% / 60%, kas *Cēsu alu* padara par perspektīvu darba devēju dažāda līmeņa kvalifikācijas darbaspēkam. Cēsu alus aktīvi izmanto LDDK sniegtās iespējas konsultēties darba drošības un aizsardzības jautājumos, vienmēr ir atvērts sadarboties ar uzņēmējiem un iesaistīties gan formālos gan neformālos pasākumos.

Vēl viens ievērojams uzņēmums Cēsīs ir A/s CATA ir viens no pieredzes bagātākajiem transporta uzņēmumiem, bet ārpus Rīgas lielākais pasažieru pārvadātājs Latvijā, kas nodarbina vairāk nekā 430 darbiniekus un tās apgrozījums sasniedz 7.4 miljonus Ls. Uzņēmums aktīvi iesaistās dažādos ministriju un LDDK pasākumos paužot savu viedokli un nostāju dažādos jautājumos. Īpaši jāuzsver EIRO ieviešanas jautājumi, par ko šis uzņēmums vienmēr ir gatavs runāt.

Cēsīs ir izveidota un aktīvi darbojas Cēsu Uzņēmēju padome - Lai veicinātu sadarbību reģionālajā līmenī, klubs regulāri gan uzņem citu klubu un pašvaldību pārstāvjus, gan dodas pats pieredzes apmaiņas vizītes. Šādu pasākumu nolūks ir veicināt savstarpējo informācijas un pieredzes apmaiņu un veidot ciešāku sadarbību starp reģionālajām darba devēju organizācijām. Cēsu uzņēmēju kluba vadītājs ir Arkādijs Suškins, kurš ir arī LDDK padomes loceklis. Klubam ir izcila sadarbība ar Cēsu novada domi, kas izveidojusies pateicoties tur strādājošam komercdarbības attīstības speciālistam. Cēsīs ir veiksmīgs sociālā dialoga paraugs, kas tiek veidots starp pašvaldībām un uzņēmumiem. Cēsu uzņēmēju klubs var lieliski kalpot par labo piemēru ikvienam uzņēmumu klubam, tas regulāri organizē tikšanās saviem biedriem, kā arī tikšanās ar pašvaldību pārstāvjiem, LDDK ir izveidojusies laba sadarbība ar Cēsu uzņēmēju klubu, piedaloties gan kluba formālos gan neformālos pasākumos. Pateicoties Cēsu kluba aktīvai darbībai un pozitīvam sociālajam dialogam ar pašvaldību, pilsētā ir atceltas reklāmas nodevas uzņēmējiem, klubs kopā ar pašvaldību uzņem pie sevis citu reģionu uzņēmējus un pats labprāt piedalās dažādās DDO aktivitātēs, kas izteikti bija jūtams kopā ar Cēsu klubu un pašvaldību viesojoties pie uzņēmējiem Jelgavā.

Vēl uzņēmēju klubi darbojas Madonā, Smiltēnē, uzņēmēju apvienība Alūksnē, biedrība Gulbenē. Alūksne uzņēmēju klubs uz doto brīdi jau ilgstoši risina jautājumu par sadarbības līguma nosegšanu ar Alūksnes pilsētas domi par konsultatīvās padomes veidošanu, bet šim procesam ir daudz iekšēju politisku šķēršļu. Te jāmin, ka pēc vēlēšanām ir būtiski mainījies deputātu sastāvs un izveidota štata vieta uzņēmējdarbības atbalsta speciālistam, kā strādās sistēma un kā tā tiks veidota vēl ir pārāgri spriest. Veiksmīgi darbojas arī Smiltēnes uzņēmēju klubs, kas 2012. gada nogalē ievēlēja jaunu vadītāju Aigaru Ūdri (veiksmīgs uzņēmējs - SIA „Smiltēnes koks”), šeit uzņēmējiem veidojas lielisks sociālais dialogs ar pašvaldību, klubs labprāt sadarbojas ar LDDK, aktīvi iesaistījās reģionālas vizītes organizēšanā un aicināja arī LDDK pārstāvi viesoties savu biedru uzņēmumos, kas arī tika apmeklēti. Madonā, uzņēmēju klubu vada Juris Jātnieks, kas pats ir aktīvs cilvēks, kas vienmēr gatavs jebkādam sarunā, tiesa gan pārējie kluba biedri nav tik aktīvi, bet pateicoties pašvaldībai Madonā veidojas laba uzņēmējdarbības vides attīstība. Varētu droši apgalvot, ka Madona ir pilsēta, kur vairāk iniciatīvas uz attīstību izrāda tieši pašvaldība. Pašvaldība izveidojusi uzņēmējdarbības attīstības nodaļu, un veiksmīgi sadarbojas gan ar uzņēmēju klubu, gan ar biznesa inkubatoru.

Būtisks notikums protams bija pašvaldību vēlēšanas, kuru ietekmē nomainījās politiskā vara atsevišķos Vidzemes plānošanas reģiona novados, ko būs nesušas šīs vēlēšanas uz doto brīdi grūti spriest.

Izmaiņas pašvaldību novados Vidzemes plānošanas reģionā pēc 2013. gada vēlēšanām

PAŠVALDĪBA	Pašvaldību vadītājs	Statuss
Alūksnes novada pašvaldība	Arturs Dukulis	Jaunievelēts.
Cēsu novada pašvaldība	Jānis Rozenbergs	Jaunievelēts.
Madonas novada pašvaldība	Andrejs Ceļapīters	Palika amatā
Smiltenes novada pašvaldība	Ainārs Mežulis	Palika amatā
Gulbenes novada pašvaldība	Nikolajs Stepanovs	Jaunievelēts. (atgriezies)
Valkas novada pašvaldība	Vents Armands Krauklis	Jaunievelēts. (atgriezies)
Valmieras pilsētas pašvaldība	Inesis Boķis	Palika amatā.
Amatas novada pašvaldība	Elīta Eglīte	Palika amatā
Apes novada pašvaldība	Astrīda Harju	Palika amatā
Beverīnas novada pašvaldība	Cilda Purgale	Jaunievelēta.
Burtnieku novada pašvaldība	Edvīns Straume	Jaunievelēts.
Cesvaines novada pašvaldība	Vilnis Špats	Palika amatā
Ērgļu novada pašvaldība	Guntars Velcis	Palika amatā
Jaunpiebalgas novada pašvaldība	Laimis Šāvējs	Palika amatā
Kocēnu novada pašvaldība	Jānis Olmanis	Palika amatā
Līgatnes novada pašvaldība	Guntars Pīpkalējs	Jaunievelēts
Lubānas novada pašvaldība	Tālis Salenieks	Palika amatā
Mazsalacas novada pašvaldība	Harijs Rokpelnis	Jaunievelēts
Naukšēnu novada pašvaldība	Jānis Zuments	Palika amatā
Pārgaujas novada pašvaldība	Hardijs Vents	Palika amatā
Priekuļu novada pašvaldība	Māra Juzupa	Palika amatā.
Raunas novada pašvaldība	Evija Zurģe	Jaunievelēta
Rūjienas novada pašvaldība	Guntis Gladkins	Palika amatā
Strenču novada pašvaldība	Jānis Pētersons	Palika amatā
Varakļānu novada pašvaldība	Māris Justs	Jaunievelēts, (atgriezies)
Vecpiebalgas novada pašvaldība	Ella Frīdvalde-Andersone	Palika amatā

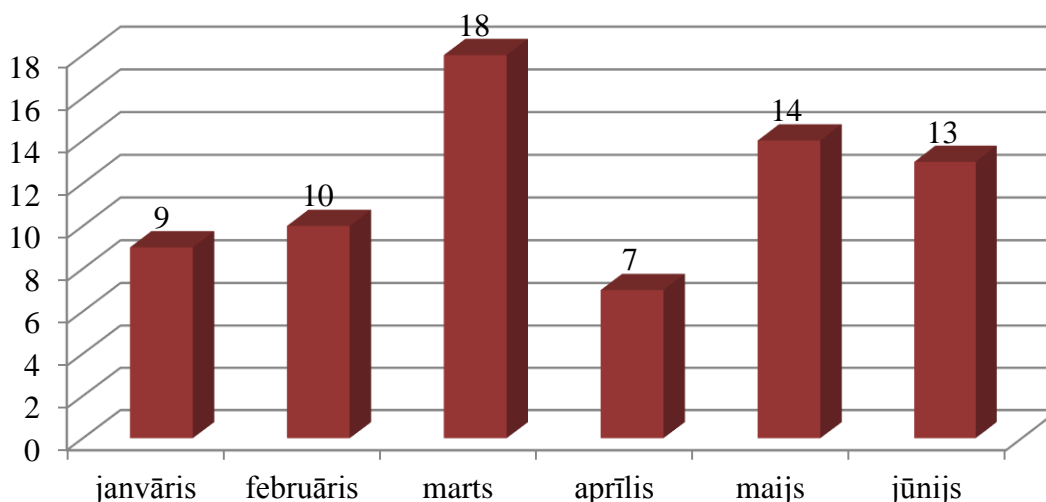
Arī ar NVA atbalstu un piesaistīto ES finansējumu trupinās gan sociālo pakalpojumu gan nodarbinātības veicināšana reģionā. Pateicoties Eiropas Sociālā fonda (turpmāk – ESF) atbalstam, vairāku Vidzemes reģiona pašvaldību iedzīvotājiem ir pieejami jauni sociālie pakalpojumi, kas pietuvināti klientu dzīvesvietai. Priekuļu novadā durvis vēris jauns Sociālo pakalpojumu centrs, kurā novada pirms pensijas un pensijas vecuma iedzīvotāji varēs saņemt sociālo rehabilitāciju. Ar ESF atbalstu Priekuļu novada Sociālajam dienestam ir iespēja saviem iedzīvotājiem piedāvāt dator apmācību, mākslas terapiju, psihologa, karjeras konsultanta, fizioterapeita un citu speciālistu konsultācijas. Cēsis atklāts Vidzemes reģiona mobilais sociālo pakalpojumu Resursu centrs. Cēsu novada Sociālais dienests savā projektā piedāvā jaunu pieeju sociālo pakalpojumu sniegšanā, apvienojot septiņas reģiona pašvaldības – Cēsu, Beverīnas, Jaunpiebalgas, Mazsalacas,

Smiltenes un Valkas novadus, kā arī Valmieras pilsētu. Iedzīvotājiem ir iespēja izmantot interaktīvas e-konsultācijas par Vidzemes reģiona pašvaldībās pieejamiem sociālajiem pakalpojumiem, piemērotāko atbalsta veidu un citiem ar sociālo pakalpojumu saņemšanu saistītiem jautājumiem. Sociālās atstumtības riska grupām tiek piedāvāts arī apmeklēt atbalsta grupas, darbnīcas nodarbinātības iemaņu stimulēšanai un individuālās apmācības socializācijai e-vidē.

Paveiktais sociālā dialoga jomā

Darbojoties Vidzemes plānošanas reģionā par sociāla dialoga koordinators, laika posmā no 2013. gada 1. janvāra līdz 30. jūnijam ir patstāvīgi sniegta konsultācijas gan individuāli uzņēmējiem gan uzņēmēju klubiem un pašvaldībām, jautājumos, kas gan tieši gan netieši skar sociālo dialogu. Konsultācijas sniegta gan telefoniski gan tiekoties ar uzņēmējiem Cēsu birojā (Raunas ielā 4) gan arī viesojoties pie pašiem uzņēmumiem viņu uzņēmumos, sniegta arī kolektīvās konsultācijas, viesojoties uzņēmēju klubu sanāksmēs, tiekoties pašvaldībās, un piedaloties dažādās uzņēmējiem paredzētās apmācībās, pieredzes apmaiņas braucienos, un klubu tikšanās reizēs, kur sniegta arī vispārējā informācija par LDDK darbību.

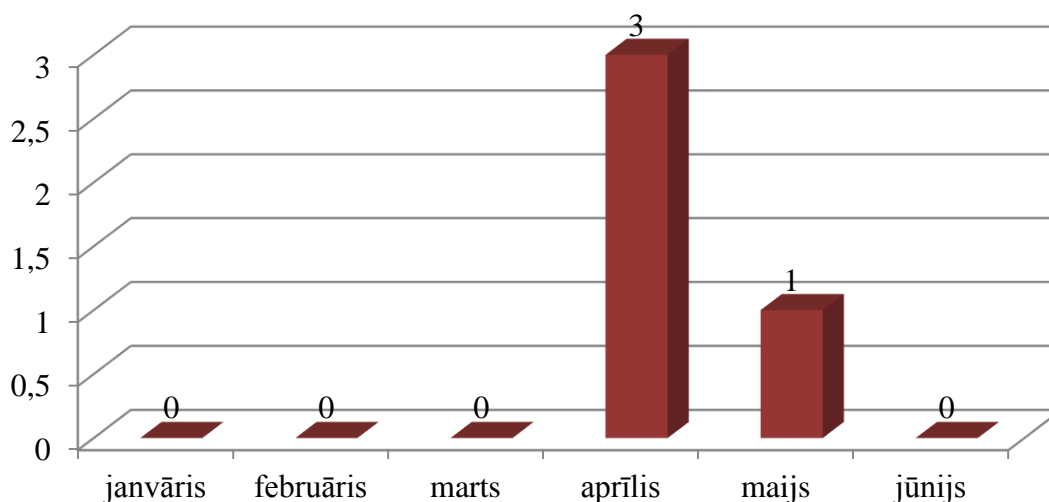

Sociālā dialoga koordinators Vidzemē sniegto individuālo konsultāciju skaits no 2013. gada 1. janvāra līdz 30. jūnijam

Šajā pārskata periodā sniegta vairākas individuālas konsultācijas uzņēmējiem un pašvaldībām, vairākkārt tikuša apmeklētas, Madonas, Cēsu, Valmieras, Alūksnes, Pārgaujas (konsultācijas par attīstības programmas sadaļu uzņēmējdarbības attīstība), Līgatnes, Smiltenes, Valkas novadu pašvaldības, organizētas tikšanās ar Vidzemes augstskolas pārstāvjiem, Vidzemes plānošanas reģionu, Madonas biznesa inkubatora pārstāvjiem. Apmeklētas Cēsu un Madonas uzņēmēju klubu sanāksmes, kur runāts par sociālā dialoga un LDDK izmantošanu uzņēmējdarbības attīstībā. Vairāk kārts norisinājušās gan tikšanās, gan telefon konsultācijas ar Alūksnes tautsaimnieku apvienību Alta par uzņēmēju konsultatīvās padomes veidošanu ar Alūksnes novada domi. Norisinājušās tikšanās ar Lauku atbalsta un konsultāciju centriem Vidzemē, kur runāts par uzņēmēju problēmām saistībā ar ES finansējuma apguvi, turpinātas sniegt vairākas konsultācijas SIA „GMS” akvakultūras uzņēmuma attīstība un ievērojama ES finansējuma piesaistē. Norisinājušās vairākas konsultācijas ar Vidzemes reģiona uzņēmējiem tostarp tikšanās ar SIA „Studio ABC”, piensaimnieku kooperatīvo sabiedrība „Straupe”, tautsaimnieku apvienības ALTA, SIA „Latvāņi”. Valmieras uzņēmēju kluba „OZOLS” un Cēsu uzņēmēju kluba pārstāvjiem, AS „Citadeles banka”, SIA VARC, a/s „Cēsu Alus” biznesa inkubatoram Cēsis u.c.

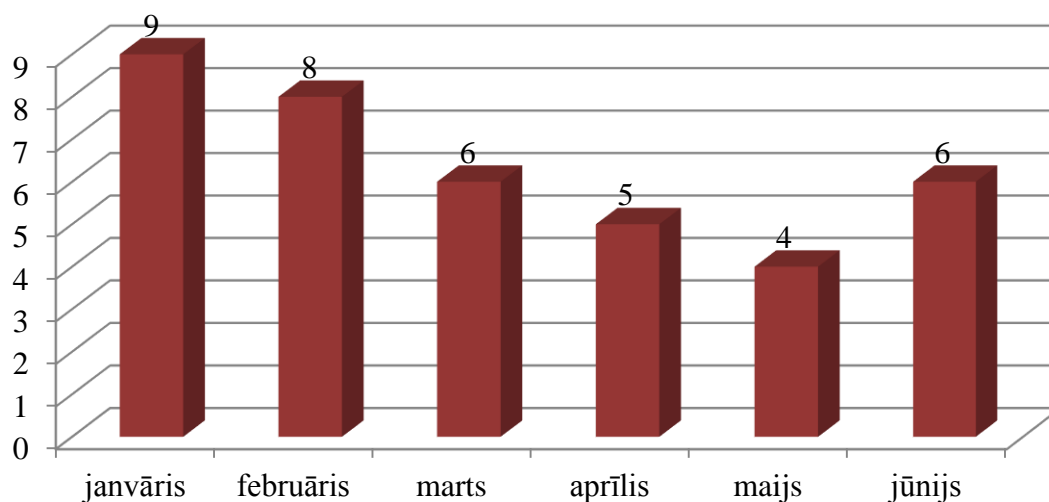
Īpaši var izcelt uzņēmumus A/S „Stora enso Latvija.” SIA „8 CBR”, a/s „Lazdonas piensaimnieks” SIA „Latvāņi” SIA „GMS” AS „Smiltenes piens” SIA „Venden” SIA „ATLEHS”, SIA „Jaunmāras”, Zinātnes centru Z(in)oo, SIA „Smiltenes koks”, kas nodrošināja visu uzņēmuma darbības apskati reāli dabā, bija atvērti un izcēlās ar viesmīlību visaugstākā līmenī. Jāuzslavē arī Vidzemes augstskolu kuri organizētajās

diskusijās un forumos aicina piedalīties arī LDDK. Jāpiemin arī ka a/s Smiltenes piens izradījusi interesi kļūšanai par LDDK biedru.

Sociālā dialoga koordinatore Vidzemē sniegto kolektīvo konsultāciju skaits no 2013. gada 1. janvāra līdz 30. jūnijam

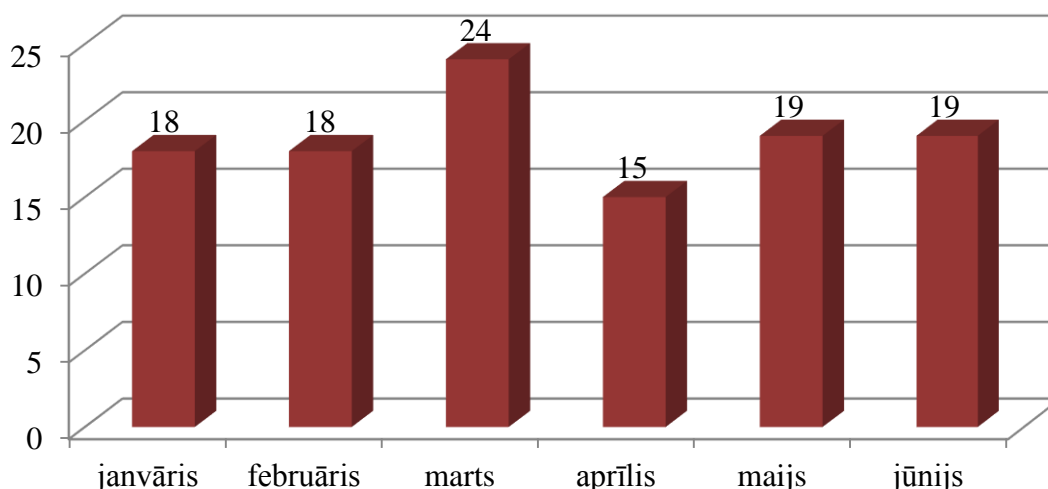
Tā kā lielākā daļa uzņēmumu tomēr izvēlas individuālu pieeju, kolektīvo konsultāciju skaits ir ievērojami mazāks, tās praktiski norisinās uzņēmēju klubu tikšanās vai viesošanās pie citiem klubiem ietvaros, vai arī konferencēs. Šādās tikšanās reizēs galvenokārt LDDK nav galvenais organizators līdz ar to tās netiek uzskaitītas un netiek prasīta atsevišķa dalībnieku reģistrācija, līdz ar to tas netiek iekļauts atskaitē.

Sociālā dialoga koordinatore Vidzemē sniegto telefon konsultāciju skaits no 2013. gada 1. janvāra līdz 30. jūnijam

Pārskata periodā tikušas veiktas vairākas telefon konsultācijas, tas lielākoties norisinās ar uzņēmumiem un pašvaldībām, ar kurām jau notikušas iepriekšējās tikšanās, un nepieciešams vēl precizēt interesējošos jautājumus, vai arī informēšanai par kādu LDDK aktivitāti (EIRO, koplīgumi, ES fondu finansējums) telefon konsultācijas izteikti kļūst aktuālas arī brīžos, kad uzņēmējiem pieejams ES finansējums, vai tieši brīžos kad jāiesniedz atskaites par finansējumu un kad ir pieejamas programmas gan pašvaldībām, gan uzņēmējiem. Jāņem vērā, ka reālais telefon konsultāciju skaits ir ievērojami lielāks, jo

katrs zvans nekad netiek pierēģistrēts, un tsās sarunas netiek dokumentētas, jo tādās situācijās atskaite par konsultāciju aizņem vairāk laika nekā pati konsultācija.

Sociālā dialoga koordinātoru Vidzemē kopā sniegto konsultāciju skaits no 2013. gada 1. janvāra līdz 30. jūnijam

Kopumā katru mēnesi tiek veiktas apmēram 19 konsultācijas, patiesais skaits, protams, ir nedaudz lielāks jo, kā jau tika minēts, ne jau viss tiek dokumentēts un uzskaitīts. Nepārtraukti tiek runāts ar pašvaldībām un uzņēmumiem par savstarpējo sadarbību, un apzinātas to problēmas meklējot risinājumu un mēģinot atbildēt uz jautājumiem, kas pat tieši neskar sociālo dialogu, bet var veicināt uzņēmējdarbības attīstību reģionā. Pēc novērojumiem var apgalvot, ka novada uzņēmēju un pašvaldību interese par sociāla dialoga attīstību, ir atkarīga no novada kopējā attīstības līmeņa, jo vairāk attīstīts novads, jo tiešāk viņu interesējošie jautājumi saistāmi ar sociālo dialogu. Konsultācijām ir izteikts sezonāls raksturs, vasara laikā uzņēmēju klubiem un pašvaldībā ir ievērojami mazāka aktivitāte, dažos gadījumos uzņēmēju klubi vispār nesanāk kopā, un pamazāk sāk aktivizēties tikai septembrī, šogad aktivitāti ievērojami ietekmēja arī pašvaldību vēlēšanas kurās kandidēja arī uzņēmēji, līdz ar to vēlēšanu aktivitātes ņēma virsroku gan uzņēmēju gan pašvaldību sektoros.

2013 gada pirmajā pusgadā, Vidzemes reģionā sniegtas 113 konsultācijas par sociālā dialoga, uzņēmējdarbības un ES finansējuma apguves jautājumiem. Par LDDK biedru uzņemta AS „Lazdonas piensaimnieks” un uzsāktas sarunas ar A/S „Smiltenes piens”. Cēsis organizēta uzņēmēju klubu pieredzes apmaiņa ar Cēsu uzņēmēju klubu un pašvaldību, Vidzemes uzņēmēji viesojušies pie Zemgales uzņēmējiem Jelgavā. Ņemta līdzdalība sabiedrības attīstības pamatnostādņu 2014-2020 izstrādē, un ņemt līdzdalība zinātniskajā konferencē Vidzemes augstskola, izveidota sadarbība ar Junior Achievement Latvija ar mērķi veicināt jaunas uzņēmējdarbības attīstību un jaunu uzņēmēju izaugsmi. Organizētas apmācības (sadarbībā ar SIA „Comperio” un SIA „Komin”) uzņēmējiem un pašvaldību darbiniekiem, sadarbībā ar VID uzņēmējiem dota iespēja apmeklēt Eiro ieviešanas informatīvos pasākumus.

Vidzemē, veiksmīgi darbojas Valmieras, Smiltenes un Cēsu uzņēmēju klubi, kas organizē tikšanās ar pašvaldībām, un kopīgi risina savu novadu problēmas. Cēsu novada pašvaldība radījusi štata vietu uzņēmējdarbības attīstības speciālistam, kas veiksmīgi sadarbojas arī ar LDDK, savukārt Madonas pašvaldība turpina veiksmīgi darboties uzņēmējdarbības atbalsta un attīstības nodaļu, kas veiksmīgi sadarbojas ar Madonas uzņēmēju klubu, kas savukārt aktīvi sadarbojas ar LDDK, Alūksnē ar 1. jūliju radīta štata vieta uzņēmējdarbības atbalsta speciālistam, kas arī prognozējams ka veicinās

uzņēmējdarbības attīstību šajā novadā. Pateicoties veiksmīgais sadarbībai ar Smiltenes uzņēmēju klubu un Smiltenes novada pašvaldību, noorganizēta LDDK reģionālā vizīte Smiltē, kas tika atpogaļota gan reģionālajās avīzēs gan ar plašu sižetu reģionālajā televīzijā.

LDDK godinājis arī labākos darba devējus Vidzemes plānošanas reģiona, dažādās nominācijās:

- *Labākais darba devējs Vidzemes reģionā* – Stora Enso Latvija AS Lielākais Vidzemes uzņēmums un LDDK biedrs, neskatoties, ka uzņēmumā nav arodbiedrības tajā ir vienošanās par dažādiem labumiem darbiniekiem, izceļas ar ļoti labiem darba apstākļiem un darbinieku augsto atalgojumu. Uzņēmums ir izcils eksportētājs un darba devējs, ne tikai Vidzemes bet visas Latvijas mērogā.
- *Sociāli atbildīgākais uzņēmums* – A/S „Cēsu alus” - Jaunā akciju sabiedrības “Cēsu alus” darītava ir lielākais investīciju objekts Vidzemes reģionā. Uzbūvējuši vienu no modernākajām alus darītavām Baltijā un kļuvuši par vienu no Latvijas alus tirgus līderiem. Rūpējās par darbinieku drošību un darba vidi, izmanto arī LDDK iespējas konsultēties darba drošības un aizsardzības jautājumos. Par godu Dziesmu un deju svētku gadam, AS Cēsu alus uzsāk interaktīvu kampaņu ar mērķi atbalstīt dziesmas un dejas kultūras attīstību Latvijā. Kampaņā aicināti iesaistīties dziesmu un deju kolektīvi, lai iegūtu naudas balvu – Cēsu Prēmiju – līdz 10 tūkstošiem latu.
- *Nozares līderis* - SIA „8 CBR” Ir viena no vecākajām un lielākajām ceļu un tiltu būves kompānijām Latvijā, līderis ceļu un tiltu būves nozarē. Neskatoties uz profesionālu darbinieku trūkumu tirgū uzņēmums spēj sev piesaistīt profesionālus darbiniekus. Uzņēmums ir biedrība „Latvijas Ceļu būvētājs” biedrs, kas viņus arī rekomendē šai nominācijai.
- *Darbiniekiem draudzīgākais uzņēmums* - Akciju sabiedrība "Valmieras stikla šķiedra" - Uzņēmums šī gada jūlijā svin savu 50 dzimšanas dienu, 80% uzņēmuma darbinieku ir arodbiedrībā, uzņēmumā ir koplīgums, kas varētu kalpot par paraugu ikvienam uzņēmumam. Uzņēmums regulāri apmāca savus darbinieku. (ieteica arodbiedrība kā labāko paraugu). AS "Valmieras stikla šķiedra" ir izteikti uz eksportu orientēts stikla šķiedras ražošanas uzņēmums. Kopējais eksporta apjoms veido 96%, produkciju eksportējot uz 36 pasaules valstīm. (Arodbiedrība ļoti slavē uzņēmumu)
- *Tradīcijām bagātākais uzņēmums* – A/S „Lazdonas piensaimnieks” - Lazdonas piensaimnieku Sabiedrība dibināta 1922. gada 3.decembrī. Pašlaik uzņēmumā strādā 74 darbinieki. A/S „Lazdonas piensaimnieks” veic pilnu piena pārstrādes ciklu – piena sagādi, pārstrādi, piena produktu ražošanu un realizāciju. Visa produkcija tiek pagatavota no augstas kvalitātes izejvielām – piena, kas tiek iepirkts no 111 zemnieku saimniecībām un 3 kooperatīvām sabiedrībām, kā arī ražojot produkciju tiek ievēroti un uzlaboti visi tehnoloģiskie procesi, lai produkts pārstrādes laikā ne tikai saglabātu savu vērtību, bet pat uzlabotos tā garša un uzturvērtības. 100% Latvijas uzņēmums un LDDK jaunākais biedrs.
- *Drošākais uzņēmums* - SIA "Smiltenes koks" - Uzņēmums ir pārāk mazs lai tajā veidotos arodbiedrība. Bet īpašu vērību pievērš darbiniekiem un darba drošībai tajā kopš 2012 gada sākuma nav noticis neviens negadījums un tas nav pat nonācis nekādā darba inspekciju uzmanībā un nav saņēmis nevienu aizrādījumu. Uzņēmums veiksmīgi iesaistām darba drošību un aizsardzību savā darbībā. Uzņēmums aktīvi iesaistās uzņēmumu klubā un aktivitātēs un sadarbībā ar pašvaldību – realizē veiksmīgu sociālo dialogu. (ieteikts no valsts darba inspekcijas un arodbiedrības)
- *Veiksmīgas attīstības stratēģijas ieviesējs* "Valmieras piens", AS "Valmieras piens", AS galvenās vērtības ir klienti, darbinieki un uzņēmuma reputācija. Savukārt misija - būt labākajam piena pārstrādes uzņēmumam Latvijā, paplašinot tirgus daļu, kā

arī turēt godā, kopt un attīstīt gadsimtiem senās nacionālās piena pārstrādes tradīcijas! Uzņēmumā ir noslēgts jauns koplīgums kurā iekļautas praktiski visas arodbiedrības prasības.

- *Ilgspējīgs veiksmīgas darbības paraugs - A/s „Smiltenes Piens”*
Uzņēmumam šogad 101 gads. Šajā laika uzņēmums ir spējis saglabāt savu nišu tirgū un jo projām ir Latvijā trešais lielākais piena pārstrādes uzņēmums pacieto sieru ražošanā un sestais lielākais piena pārstrādes uzņēmums. Aptuveni trešā daļa no uzņēmumā saražotā tiek eksportēta.

Konferences/vizītes/semināri/ pasākumi uzņēmējiem

- Dalība LDDK, LM un NVA rīkotajā diskusijā (preses konferencē), par nodarbinātības problēmām reģionos. (Rīga)
- Dalība FM un VID organizētajā seminārā par eiro ieviešanu Latvijā. (Rīgā)
- Valmieras uzņēmēju konsultatīvās padomes sēde.
- Dalība Valsts kancelejas un Valsts ieņēmumu dienesta mācību seminārā „Nodokļu likumdošanas piemērošana Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda projektu vadībā” (Rīga)
- Dalība Alūksnes novada dome iedzīvotāju un domes diskusijā, par aktuālajiem projektiem, uzņēmējdarbības un pilsētas infrastruktūras jautājumiem.
- Dalība „Informācijas sabiedrības attīstības pamatnostādņu 2014-2020” darba grupas sanāsmē. (VARAM).
- Dalība NVA organizētajā pasākumā vakanču gadatirgus.
- Tikšanās ar Valmieras uzņēmēju klubu „Ozols”.
- Dalības „International student company festival 2013” žūrijā. (organizē Junior Achievement Latvia)
- Dalība MVU komitejas (EM) sanāsmē, jautājumi – uzņēmējdarbības uzsākšanas atbalsts, uzņēmuma tālāka attīstība un nodarbinātības tiesiskā regulējuma ietekme uz mikro un mazo uzņēmējdarbību.
- Dalība diskusijā „Efektīva enerģijas izmantošana un alternatīvi enerģijas avoti Latvijā” diskusija par energo problēmām, to tarifiem ietekmi un uzņēmējdarbību, nākotnes prognozēm, klimata pārmaiņu finanšu instrumenta programmas (administrē VARAM) paveiktais un nākotnes redzējums šai programmai.
- Zemgales uzņēmēju (pieredzes apmaiņas) vizītes Cēsīs organizēšana
- Dalība reģionālo nostādņu apspriešanā VARAM, (sadarbībā ar plānošanas reģioniem).
- Dalība publisko iepirkumu likuma apskriešanas darba grupā (MK). Diskusijas par likuma grozījumiem, iepirkumu pārsūdzību mazināšanai.
- Dalība Uzraudzības komitejas atklātajā sēdē: Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.5.prioritātes „Administratīvās kapacitātes stiprināšana” 1.5.1.pasākuma „Labāka regulējuma politika” un 1.5.2.pasākuma „Cilvēkresursu kapacitātes stiprināšana”
- Dalība Junior Achievement jauno uzņēmēju konkursa (Latvijas fināla) žūrijā.
- Dalība zinātniski praktiskajā konferencē „NAP 2014. – 2020. Ieviešana – iespējas un izaicinājumi Reģionu izaugsmei” (Valmiera – Vidzemes augstskola)
- Dalība uzņēmēj dienās Valmierā.
- LDDK reģionālā vizīte Smiltēnē.
- Dalība Igaunijas – Latvijas pārrobežu programmas pasākumā, sadarbības veicināšanai starp pašvaldībām un uzņēmējiem Latvijā un Igaunijā, diskusijas par ES līdzekļu sadalījumu uzņēmējdarbībā, un prioritātēm nākamajā periodā pārrobežu programma
- DDO tikšanās Jelgavā

Aktīvākās darba devēju organizācijas (DDO) Vidzemes reģionā – Cēsu uzņēmēju klubs, Valmieras uzņēmēju konsultatīvā padome

Gulbenes uzņēmēji:

Joprojām salīdzinoši maza aktivitāte uz kopīgu darbošanos DDO, bet neskatoties uz to Gulbenē notiek mērena pozitīvā uzņēmējdarbības attīstība. Klubs ir vienojies ar pašvaldību par to, ka pusgadā reizi pašvaldība ziņo par norisēm pašvaldībā – īstenotajiem projektiem, plānotajiem projektiem, kuriem ir ES līdzfinansējums. Taču šobrīd no pašvaldības puses nav atbalsta regulāras sadarbības organizēšanai līdzīgi kā tāda notiek Valmieras pašvaldībā – uzņēmēju konsultatīvā padome. Tam par iemeslu ir vairāki aspekti: pašvaldībai – izveidojoties par novadu, nenotiek regulāras sarunas ar uzņēmējiem un uzņēmēju organizāciju (jo šī DDO, kas darbojas šobrīd tika veidota no jauna ar citiem aktīvistiem un citiem uzņēmumiem), kas radīja lielu neapmierinātību novada uzņēmēju vidū un pirmā tikšanās pēc novada izveidošanas notika tikai gadu pēc!!! Un pārvērtās par „mēs” un „jūs” sarunu, kas, protams, neveicināja nekādu sadarbību. Esam ieguldījuši darbu tiekoties un klātienē runājot ar Gulbenes uzņēmēju biedrības biedriem (viņi savu dalību LDDK uztver kā prestižu) un pozitīvi ir tas, ka biedrības biedri ir informējuši citus uzņēmējus par LDDK kop projektu vizītēm Gulbenes novadā un izmantojuši abu LDDK projektu („LDDK administratīvās kapacitātes stiprināšana reģionos”, „Darba attiecību un darba drošības normatīvo aktu praktiska piemērošana nozarēs un uzņēmumos”) izbraukuma konsultācijas.

Novērtētas arī Gulbenē LDDK organizētās apmācības, kurās piedalījās arī uzņēmēji no Madonas un Alūksnes.

Veiksmīgi norisinājās apmācību programmas „Pašvaldību attīstības vadība un publiskās – privātās partnerības veicināšana” realizācijas Gulbenē. Kā arī apmācību programmas „Divpusējais un trīspusējais sociālais dialogs un cilvēkresursu vadība” apmācības Gulbenē.

Madonas uzņēmēju klubs ir pārskatījuši savu aktīvo un neaktīvo biedru sarakstu (pēc tikšanās reizēm ar LDDK un konsultācijām), identificējot uzņēmēju kluba mazo aktivitāti laika posmā (no 2007. līdz šim brīdim) problēmas: kāpēc uzņēmēji nav aktīvi paša kluba ietvaros, sadarbībā ar pašvaldību, kāpēc pēdējos gados nav notikušas aktivitātes, kuras varētu dēvēt par sociālu aktīvu dalību. Patīkami pārsteidza 2012.gada aktivitātes – pēc LDDK kop projektu vizītēm Madonas novadā, daudzi uzņēmēji ir izmantojuši abu LDDK projektu piedāvātas iespējas – konsultācijas. Madonā arī turpinās aktīvas diskusijas par izglītības sistēmā nepieciešamajiem speciālistiem, kur iesaistījies arī LDDK, jo novads 2014. gadā plāno pārņemt arodskolu, un jau tagad domā par to programmu efektivitāti. Klubs realizē arī veiksmīgu sociālā dialogu ar pašvaldību, pateicoties veiksmīgi izveidotajai uzņēmējdarbība nodaļai, kas pati organizē dažādas apmācības un seminārus, gan arī pašvaldību darbinieki apmeklē LDDK organizētās apmācības Vidzemes reģionā.

Valmieras uzņēmēju konsultatīvā padome: Aktīvi sadarbojas ar Valmieras pilsētas domi un risina plašu jautājumu klāstu sākot no infrastruktūras un beidzot ar kultūras un sporta sfēru. Pateicoties šai sadarbībai ir veiksmīgi realizēti lieli infrastruktūras projekti un kā arī noorganizēta karjeras nedēļa kurā Valmieras skolu skolēni viesojās pie uzņēmējiem, pēdējā pusgada laikā arī nomainījies arī konsultatīvās padomes vadība tagad Uzņēmēju konsultatīvo padomi vada AS „SCO centrs” valdes priekšsēdētājs Jānis Matisons, bet uzņēmēju konsultatīvās padomes priekšsēdētāja vietniece ir AS „Swedbank” Vidzemes reģiona direktore Inese Vīksna. Valmierā darbojas vairāki uzņēmēju klubi: Rotari, Lauvu klubs, „Klubs 13+”, „Ozols”, sieviešu uzņēmēju klubs „Zontas” u.c. Jau vairāk kā piecus gadus ir bijuši LDDK centieni organizēt Valmierā trīspusējo sadarbības padomi, bet centieni ir beigušies neveiksmīgi. Sadarbība tiek turpināta, kā ierasts - Valmieras uzņēmēju konsultatīvās padomes ietvaros nemainot tās formātu (divpusējo sadarbību ar uzaicinātajiem klausītājiem – LBAS pārstāvjiem). Neveiksmes cēlonis trīspusējās padomes neveidošanai ir tas, ka Valmierā nav spēcīgu arodbiedrību (tās, kuras ir –

piemēram, a/s „Valmieras stikla šķiedra” – veiksmīgi sadarbojas darba devēji ar arodbiedrību uzņēmuma iekšienē, bet nozares arodbiedrību praktiski Vidzemē nav – izņemot izglītības darbinieku arodbiedrības, kas gan maz saistītas ar uzņēmējdarbības vidi), līdz ar to nav arī no arodbiedrību puses vēlmes organizēties un veidot trīspusēju sadarbību ilgtermiņā, arodbiedrības vai darba ņēmēju pārstāvji aktivizējas tikai situācijās, kad ir kāda darba attiecību problēmas, bet nav aktīvas sadarbībā līdz brīdim, kad rodas šīs darba tiesisko attiecību problēmas. Jāpiebilst ka arodbiedrību savienības pārstāvji regulāri piedalās konsultatīvas padomes sēdēs, līdz ar to var apgalvot ka trīspusējā sadarbība te tiek veidota, vairāk neformālā līmenī. Uzņēmēju klubus Valmierā galvenokārt interesē ES finansējuma saņemšanas iespējas, par to viņi arī labprāt runā ar LDDK un aicina uz sava kluba tikšanās reizēm. Klubi praktiski neiesaistās, apmācībās un neformālos DDO pasākumos, uzsvars tiek likts un darbībām kas dod reālu finansiālu labumu pēc iespējas ātrākā laikā.

Smiltenes uzņēmēju klubs iesaistījies darbā ar pašvaldību, organizē un īsteno dažādus sociālu dialogu veicinošus projektus novadā. Plāno jau esošo sadarbību ar pašvaldību organizēt arī turpmāk. Smiltenes uzņēmēju kluba aktīvi sadarbojas ar pilsētas domi it īpaši ar attīstības nodaļu, kopš klubs ir nomainījis savu vadību un piesaistījis jaunus biedrus, klubs ir atvērts sarunām ar LDDK, un izrāda interesi par organizētajiem pasākumiem un jau izteicis vēmi piedalīties uzņēmēju klubu savstarpējos pasākumos. Klubā darbojas tādi uzņēmēji kā SIA „8CBR” a/s „Smiltenes piens” SIA „Smiltenes koks”, kluba aktivitātes atbalsta un iesaistās arī A/s „Stora Enso Latvija”. Salīdzinoši liela lielo uzņēmumu koncentrācija mazā pašvaldībā, rada uzņēmējiem savstarpēji draudzīgu vidi sadarbībai, gan savā starpā gan sociālajā dialogā ar pašvaldību. Arī pašvaldību vēlēšanas neko būtisku Smiltenei nav izmainījušas, kas pierāda vietējo iedzīvotāju apmierinātību ar pašvaldības darbu un atļauj prognozēt arī turpmāku pozitīvu uzņēmējdarbības un sociālā dialogā attīstību šajā novadā.

Cēsu uzņēmēju klubam ar šo klubu sadarbību var izveidot visvairāk pateicoties tam, ka LDDK reģionālais birojs atrodas Cēsīs, kā arī pastāvošajam pozitīvam sociālajam dialogi starp DDO un pašvaldību. Sadarbībā ar LDDK tika noorganizēta Zemgales uzņēmēju pieredzes apmaiņas vizīte Cēsīs, viesojoties pie Cēsu kluba un pašvaldības pārstāvjiem, kas bija nozīmīga ar to ka Cēsīs jau spējušas atrisināt problēmas, kas citos reģionos tieši tiek risinātas, Zemgales uzņēmējiem tika noorganizēta arī vairāku uzņēmumu apskate (SIA „Alteh”, SIA „Venden”, SIA „Jaunmāras” - Amatciems) , kur katrā uzņēmēji dalījās pieredzē gan par sadarbību ar pašvaldību gan par ES līdzekļu apguvi, gan ar saviem veiksmes stāstiem. Cēsu klubs kopā ar LDDK pārstāvi un novada domi, viesojās arī pie Jelgavas uzņēmējiem, kur tikās arī ar LDDK vadību, Jelgavas un Dobeles priekšsēdētājiem un apmeklēja arī lielos uzņēmumus.

Secinājumi – DDO labprāt organizējas uz šāda veida pasākumiem, kuros apspriežot problemātiku veicina to risinājumus, kurus var īstenot izmantojot LDDK speciālistus reģionos; veido savstarpējas sadarbības idejas.

Alūksnes uzņēmēju apvienība „ALTA” ir veikusi savas uzņēmēju biedrība revīziju un atsāk darbību. Līdz šim sadarbība ar Alūksne novada domi neveidojas tik abpusējais saprotība, kā to varētu vēlēties, kam par pamatu bija galvenokārt politiskās nesaskaņas, jo daudzi novada uzņēmēji bija esoši vai izbijušie politiķi. Tā kā novadā uzņēmēju klubs sāka vaidot netieši ar klubu saistītu uzņēmēju apvienību, kurā iesaistās, lielākie uzņēmēji, ar tālāk ejošu domu veidot politisko spēku. Politiskās cīņas šajā novadā ir galvenais attīstību bremsējošais faktors uz ko novada deputātiem norādīja arī FM un EM ministri. Pēc vēlēšanām, šeit ir nomainījies priekšsēdētājs un daļa koalīcijas deputātu tagad ir opozīcijā. Domi vada uzņēmējs, kas ir sevi pierādījis kā spēcīgu cilvēku biznesā, un ir grūti spriest kā attīstīsies turpmākā novada izaugsme. Nozīmīgākās problēma uz ko norāda uzņēmēji ir ceļu infrastruktūra, kas tagad tiek mēģināta sakārtot pateicoties ES

finansējumam. Izveidota arī štata vieta uzņēmējdarbības speciālistam, kam būtu jākalpo par atbalstu uzņēmējdarbības veicināšanai.

Vidzemes plānošanas reģiona SVID analīze

Stiprās puses	Vājās puses					
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Uzņēmējdarbības attīstības reģioni Cēsis, Valmiera ar labu ceļu un dzelzceļu infrastruktūru. ✓ Igaunijas un Krievijas robežas tuvums. ✓ Katrā novadā ir vis mazs viens uzņēmums, kura apgrozījums pārsniedz 1 milj. LVL. ✓ Cēsu un Valmieras biznesa inkubatoru darbība. ✓ Madonas Biznesa inovāciju un informācijas centra darbība. ✓ Uzņēmēju un pašvaldību lielā interese par ES finansējuma apguvi. ✓ Cēsu un Valmieras spēcīgu uzņēmēju klubu darbība. 	<ul style="list-style-type: none"> - Mazas sociālā dialoga attīstības iespējas mazajos novados - Arodbiedrību trūkums reģionā - Biznesa inkubatoru trūkums Alūksnē, Valkā, Gulbenē. - Uzņēmēju klubu (apvienību) salīdzinoši vājā aktivitāte (vai neesamība) mazāk attīstītajos novados. - Līdz ar spēcīgu nozaru Arodbiedrību trūkumu nespēja izveidot trīspusējās padomes. - Strauji pieaugošs darbaspēka trūkums tehniskajās nozarēs. - Iedzīvotāju emigrācija uz Rīgu un ārzemēm. 					
	<table border="1" style="margin: auto;"> <tr> <td style="background-color: red; color: white; padding: 2px;">S</td> <td style="background-color: red; color: white; padding: 2px;">V</td> </tr> <tr> <td style="background-color: red; color: white; padding: 2px;">I</td> <td style="background-color: red; color: white; padding: 2px;">D</td> </tr> </table>	S	V	I	D	
S	V					
I	D					
Iespējas	Draudi					
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Madonas novada uzņēmēju kluba darbības attīstība, veicinot sadarbību ar pašvaldību un Biznesa inovāciju un informācijas centra ✓ Biznesa inkubatoru attīstīšana Valkā, Alūksnē, Gulbenē. ✓ Turpināt uzņēmēju un pašvaldību izglītošanu, ar semināru un apmācību palīdzību ✓ Turpināt Organizēt Vidzemes uzņēmēju vizītes citos reģionos un citu reģionu viesošanās Vidzemes uzņēmumos. ✓ Organizēt uzņēmēju braucienus uz citu valstu uzņēmumiem. ✓ Izveidot sadarbību ar Alūksnes novada uzņēmējdarbības speciālistu ✓ Ceļu infrastruktūras sakārtošana ✓ Attīstīt pozitīvu sociālo dialogu novados ar jaunievelētiem vadītājiem 	<ul style="list-style-type: none"> - Straujš iedzīvotāju skaita un uzņēmumu samazinājums mazāk attīstītos novados. - Iekšēju personisku un politisku konfliktu, bremzējošā ietekme uz sociālā dialoga attīstību. - Ārvalstu imigrantu straujš palielinājums novados, ko veicina arī darbaspēka trūkums uzņēmumos. - Darbinieku trūkums uzņēmumos, pat ar labu atalgojumu un labām sociālajām garantijām. - Izmaksu un cenu pieaugums sakarā ar Eiro ieviešanu - Pastiprināti attīstoties reģionu centriem, (Valmiera, Cēsis) samazinās lauku rajonu pievilcība un iespēja piesaistīt kvalitatīvu cilvēk kapitālu. 					

Secinājumi un ieteikumi

Secinājumi:

- 1) Pamatojoties uz to, ka Vidzemē nav aktīvu arodbiedrību, ir maz ticams, ka var veidoties trīspusējas sadarbības padomes, pārsvarā LDDK darbs tiek koncentrēts uz divpusējas sadarbības veidošanu un attīstīšanu.
- 2) Nav jātērē laiks mēģinot aktivizēt sadarbībai tās pašvaldības, kuras to nevēlas – bet gan jāorganizē DDO darbības tā, lai DDO un uzņēmēji iegūst maksimāli daudz informācijas par to, kas notiek pašvaldībā.
- 3) Uzņēmējiem daudz jāskaidro jautājumi par Eiro ieviešanu, ES nākamo plānošanas periodu un līdzekļiem pieejamību uzņēmējdarbība, uzņēmumi gaida konkrētas atbildes (Kam? Kad? Cik?)
- 4) Pašvaldību vēlēšanas u do to brīdi nav ļoti būtiski ietekmējušas uzņēmējdarbības un sociālā dialoga situāciju reģionā.

Ieteikumi, kurus identificējam sarunās ar uzņēmējiem Vidzemē:

- 1) LDDK jāpiedāvā konsultācijas par ES SF un citu finansējumu pieejamību DDO, to aktivitāšu īstenošanas iespējām caur šiem finanšu avotiem. (Īpaša interese Madonā)
- 2) LDDK jāorganizē biežākas vizītes Vidzemes reģionā un reģiona uzņēmumos. Kāpēc? Uzņēmēji vēlas pa tiešo (bez e-pastu, telefonu starpniecības) informēt par aktuālajiem jautājumiem uzņēmumu un nozaru kontekstā, par problemātiku ar kuru sastopas veicot uzņēmējdarbību, par sadarbību vai ne-sadarbību ar vietējo pašvaldību un tās ietekmi uz uzņēmējdarbības attīstību; kā arī vēlas rādīt savus uzņēmumus, kas savukārt spēcīgi bagātina LDDK ekspertu pieredzi.
- 3) Uzņēmēji vēlas tik uzaicināti un vēlas biežākas tikšanās par aktuālajiem jautājumiem un nozares jautājumiem LDDK Rīgas birojā. (izteikti Madona, Cēsis)
- 4) Uzņēmēji labprāt organizētos gadā 2 reiz uz kopīgu DDO izbraukumu uz kādu citu reģionu Latvijā, kur varētu tikties ar citiem DDO un uzņēmējiem, lai apspriestu aktuālos jautājumus.
- 5) Uzņēmēji labprāt organizētos gadā reizi kopīgi ar pašvaldību izmantojot LIAA, ĀM EM ES SF līdzfinansējumu organizēties kādā ES valstī pieredzes apmaiņas braucienam. Ļoti labas atsauksmes bija par LDDK organizēto braucienu uz Lietuvu, jo ir svarīgi lai šajā braucienā piedalās gan LDDK koordinatori, gan reģiona DDO pārstāvji, lai ļoti bieži neformālā gaisotnē var pārrunāt jautājumus, kā veiksmīgāk attīstīt sociālo dialogu reģionā.
- 6) Uzņēmēji un pašvaldību darbinieki labprātāk apmeklē mācības un seminārus Rīga, nevis savā reģionā.

Prioritātes 2013.gada otrajam pusgamam:

- 1) attīstīt darba devēju savstarpēju sadarbību Alūksnes un Gulbenes un Madonas novados;
- 2) uzlabot darba devēju savstarpēju sadarbību Madonas, Cēsu un Smiltenes novados;
- 3) attīstīt darba devēju organizāciju sadarbību ar pašvaldībām, aicinot pašvaldības un DDO slēgt divpusējās sadarbības līgumus un/vai vienošanās, vai vismaz veikt regulāras tikšanās;
- 4) turpināt attīstīt sadarbību ar Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības pārstāvjiem Vidzemes reģionā;
- 5) veidot jauno uzņēmēju interesi par DDO un sociālā dialoga jautājumiem, dalību DDO un LDDK.

Uzdevumi prioritāšu sasniegšanai 2013.gada otrajam pusgamam:

- 1) Organizēt novados tikšanās ar esošajiem DDO, lai attīstītu darba devēju savstarpējo sadarbību.
- 2) Organizēt tikšanās ar potenciālajiem novada DDO un LDDK biedriem, informējot par sociālā dialoga būtību, īpašu akcentu liekot uz uzņēmumiem, kas izteikuši vēlmi kļūt par LDDK biedriem
- 3) Konsultāciju sniegšana uzņēmējiem par sociālā dialoga, uzņēmējdarbības un ES jautājumiem.
- 4) Turpināt uzņēmēju un pašvaldību izglītošanu, ar semināru un apmācību palīdzību
- 5) Turpināt Organizēt Vidzemes uzņēmēju vizītes, tai skaitā pieredzes apmaiņas citos reģionos un citu reģionu viesošanās Vidzemes uzņēmumos.
- 6) Organizēt uzņēmēju braucienus uz citu valstu uzņēmumiem.
- 7) Atrast un sniegt informāciju par ES fondu pieejamību DDO aktivitāšu realizācijai. Aktivizēt DDO izmantot šīs iespējas.
- 8) Informēt uzņēmumus par Eiro ieviešanas jautājumiem, sniedzot informāciju arī par organizētajiem pasākumiem un kampaņām saistībā ar Eiro.
- 9) Izveidot sadarbību ar jaunajiem novadu priekšsēdētājiem organizējot tikšanās lai pārrunātu jautājumus sociālā dialoga pilnveidošanai novados.